

BOLONJSKI PROCES

Bolonjska deklaracija je zajednička deklaracija evropskih ministara obrazovanja potpisana u Bologni 1999. godine, a odnosi se na reformu sistema visokog obrazovanja u Evropi koja je postala poznata kao Bolonjski proces. Bosna i Hercegovina je potpisala Bolonjsku deklaraciju 2003. godine

Ciljevi Bolonjske deklaracije i Bolonjskog procesa ogledaju se u sljedećem:

- prihvaćanje sistema lako prepoznatljivih i usporedivih stepena, među ostalim uvođenjem dodatka diplomi (Diploma Supplement), kako bi se promovisalo zapošljavanje evropskih građana i međunarodna konkurentnost evropskog sistema visokog obrazovanja;
- prihvaćanje sistema temeljenog na dva glavna ciklusa, preddiplomskom i diplomskom. Pristup drugom ciklusu zahtijeva uspješno završen prvi ciklus studija u trajanju od najmanje tri godine;
- stepen postignut nakon prvog ciklusa treba odgovarati evropskom tržištu rada odgovarajućom razinom kvalifikacije. Drugi ciklus vodit će ka magisteriju i/ili doktoratu, kao što je to slučaj u mnogim evropskim zemljama;
- uvođenje bodovnog sistema, kao što je ECTS, kao prikladnog sredstva u promovisanju najšire studentske mobilnosti. Bodovi se mogu postizati i izvan visokoškolskog obrazovanja, uključujući i cjeloživotno učenje, pod uslovom da ih prizna visokoškolska ustanova koje prihvaca studenta.
- promovisanje mobilnosti prevladavanjem prepreka slobodnom kretanju, uz poseban obzir prema: studentima kojima treba omogućiti pristup studiju i odgovarajućim službama; nastavnicima, istraživačima i administrativnom osoblju kojima treba priznati i valorizirati vrijeme koje su proveli u Evropi istražujući, poučavajući ili učeći, bez prejudiciranja njihovih statutarnih prava;
- promovisanje evropske saradnje u osiguravanju kvaliteta u cilju razvijanja usporedivih kriterija i metodologija;
- promovisanje potrebne evropske dimenzije u visokom obrazovanju, posebno u razvoju nastavnih programa, međuinsticacialnoj suradnji, programima mobilnosti i integriranim programima studija, obrazovanja i istraživanja.

Evropski sistem prijenosa bodova ili ECTS (European Credit Transfer System)

Evropski sistem prijenosa bodova ili ECTS (European Credit Transfer System) započeo je 1989. godine kao pilot-projekt. U projektu su sudjelovale 144 visokoškolske institucije iz zemalja Evropske zajednice.

Cilj projekta bio je istraživanje i razvoj sistema za međusobno akademsko priznavanje. Prije nego što je pokrenut ECTS, neke evropske visokoškolske ustanove počele su primjenjivati bodove kao mjerodavan i prepoznatljiv koeficijent opterećenja studenta (student workload).

Svaki bod (credit) predstavljao je svojevrsnu "valutu" koja je omogućavala mjerjenje rezultata učenja postignutih u određenom vremenu i na danoj razini i to u kombinaciji s ocjenama. Bod je označavao određeni broj sati koji je studentu potreban da izvrši određenu zadaću. U opterećenje studenta uračunava se cijelokupno vrijeme koje on mora potrošiti za uspješno svladavanje gradiva.

Dakle, ne uzima se u obzir samo vrijeme provedeno na predavanjima, seminarima, terenskom radu, vježbama i konsultacijama, nego i vrijeme utrošeno za studiranje gradiva, tj. samostalno učenje, obradu podataka, ispitivanje, kao i druge načine provjere znanja.

Bodovni sistem polazi od toga da se svaki oblik nastave, u sklopu postojećih kolegija, posebno boduje, ispituje i ocjenjuje.

Nakon uspješno "završenog" predmeta studentu se pribajaju pripadajući bodovi. Važno je naglasiti da bodovi ne zamjenjuju ocjene. Oni su samo indikatori opterećenja. Ocjene su ostale kao pokazatelj znanja, a bodovi uloženog npora.

Primjena bodovnog sistema koji se temeljio na takvom koeficijentu opterećenja pomogla je kod određivanja ukupnog opterećenja studenata. Osim toga, polazilo se i od temeljnog načela da se "radna sedmica" svakog studenta sastoji od 40 sati. U tom trenutku se manji broj visokoškolskih ustanova odlučiolo za uvođenje bodovnog sistema, ali ni te visokoškolske ustanove nisu primjenjivale istu bodovnu vrijednost za spomenutu radnu sedmicu od 40 sati.

Pojavile su se, dakle, različite "valute". To znači: prihvatanje sistema lako prepoznatljivih i usporedivih akademskih i stručnih stepena te uvođenje dodatka diplomi radi bržeg i lakšeg zapošljavanja i međunarodne konkurentnosti, prihvatanje jedinstvenog sistema triju ciklusa studiranja: preddiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog (specijalističkog i doktorskog), uvođenje bodovnog sistema (ECTS), promovisanje mobilnosti i prevladavanje prepreka slobodnom kretanju studenata i nastavnika, uspostavu nacionalnog sistema praćenja i osiguranje kvaliteta te promovisanje evropske saradnje u tom segmentu, promovisanje potrebne evropske dimenzije u području visokog obrazovanja.

Pokretanjem pilot-projekta, spomenutog na početku, trebao je biti uveden novi ECTS bod kao "konvertibilna valuta". Prihvaćeno jeopšte načelo da jedan semestar nosi 30, a jedna godina 60 ECTS bodova.

Novi sistem treba olakšati pokretnjivost, akumulaciju i prijenos bodova između različitih visokoškolskih institucija te priznavanje vremena provedenog na studiju u inostranstvu.